



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 2/06-37

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Báránaya a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti J. J. a M. Š., obe bytom Ž., zastúpených advokátkou JUDr. M. P., Ž., pre namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní o výživnom vedenom pod sp. zn. 15 Nc 59/00 na neverejnom zasadnutí 10. mája 2006 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Nc 59/00 porušil základné právo J. J. a M. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd.

2. J. J. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. M. Š. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat'tisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina je povinný zaplatiť náhradu trov konania J. J. a M. Š. pred Ústavným súdom Slovenskej republiky v sume 8 330 Sk (slovom osem'tisíc'ristotridsať slovenských korún) na účet ich právnej zástupkyne advokátky JUDr. M. P., Ž., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti J. J. a M. Š. vo zvyšnej časti nevyhovujú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal uznesením zo 4. januára 2006 č. k. III. ÚS 2/06-14 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť J. J. a M. Š., obe bytom Ž. (ďalej aj „sťažovateľky“), zastúpených advokátkou JUDr. M. P., Ž., pre namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní o výživnom vedenom pod sp. zn. 15 P 59/00. Zo spisového materiálu predloženého okresným súdom ústavnému súdu v súvislosti s meritórnym prerokovaním veci vyplýva, že táto vec je na okresnom súde v súčasnosti vedená pod sp. zn. 15 Nc 59/00.

Sťažovateľka J. J. (ďalej aj „matka dieťaťa“), je matkou sťažovateľky M. Š., z manželstva sťažovateľky J. J. (predtým Š.) a R. Š., ktoré bolo rozvedené rozsudkom okresného súdu sp. zn. 16 C 190/91, právoplatným od 1. júla 1991.

Sťažovateľky v sťažnosti z 10. októbra 2005 (doručenej ústavnému súdu 13. októbra 2005) prostredníctvom splnomocnenej právnej zástupkyne uviedli, že 10. marca 2000 bol prostredníctvom Okresného úradu v Ž., odboru sociálnych vecí (ďalej len „okresný úrad“), na okresnom súde podaný návrh na zvýšenie výživného na v tom čase maloletú M. Š. V predmetnej veci nebolo do podania sťažnosti ústavnému súdu právoplatne rozhodnuté. Súdne pojednávania boli nariadené na 5. máj 2000, 1. február 2001, 27. marec 2001, 27. september 2001 a 30. apríl 2002, ale otec dieťaťa sa na ne ani raz nedostavil. Od 30. apríla 2002 sa vo veci nekonalo. Z uvedených dôvodov podala sťažovateľka J. J. 15. januára 2003 žiadosť o určenie termínu pojednávania a 20. júla 2005 (keďže jej žiadosti nebolo vyhovené) podala predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní.

Sťažovateľky s poukazom na judikatúru ústavného súdu (I. ÚS 47/96, II. ÚS 61/98, II. ÚS 33/99) namietli porušenie svojich základných práv žiadajúc, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny postupom okresného súdu v označenom konaní, prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných prieťahov, priznal sťažovateľkám (spoločne a nerozdielne) primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 000 Sk a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

V podaní z 23. januára 2006 doručenom ústavnému súdu 25. januára 2006 sťažovateľky prostredníctvom splnomocnenej právnej zástupkyne oznámili, že súhlasia s upustením od verejného ústneho pojednávania vo veci samej. Zároveň vyčíslili požadovanú náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 8 330 Sk.

Na základe výziev ústavného súdu z 19. januára 2003 a z 2. marca 2006 sa k sťažnosti sťažovateľiek vyjadril okresný súd prostredníctvom svojho predsedu podaním sp. zn. 1 SprS 41/06 zo 7. marca 2006, v ktorom okrem iného uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci samej, pričom „(...) zo spisu je zrejmý objektívny stav (...) V súčasnosti je vec právoplatne skončená (...)“.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu týkajúceho sa posudzovaného konania dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát ústavného súdu sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne predložených vyjadrení účastníkov a obsahu dotknutého spisu.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Sťažovateľka J. J. (matka sťažovateľky M. Š.) podala prostredníctvom okresného úradu 10. marca 2000 na okresnom súde návrh na zvýšenie výživného na v tom čase maloletú dcéru M. Š.

Okresný súd 6. apríla 2000 ustanovil sťažovateľke M. Š. opatrovníka v konaní – okresný úrad (ďalej aj „ustanovený opatrovník“), vyzval v návrhu označeného zamestnávateľa otca dieťaťa na oznámenie výšky príjmov otca, pripojil spis týkajúci sa úpravy pomerov rodičov k dieťaťu na čas po rozvode manželstva a nariadil vo veci pojednávanie na 5. máj 2000.

Na pojednávanie 5. mája 2000 sa nedostavil otec sťažovateľky M. Š. (predvolanie prevzal 20. apríla 2000) ani zástupca ustanoveného opatrovníka (okresný úrad prevzal predvolanie 14. apríla 2000). Sťažovateľka J. J. (matka dieťaťa) predložila na pojednávaní potvrdenie zamestnávateľa o výške jej príjmov. Pojednávanie bolo odročené s tým, že otec bude vypočítaný prostredníctvom dožiadaného Okresného súdu Dolný Kubín.

Okresný súd požiadal listom zo 7. augusta 2000 Okresný súd Dolný Kubín o výsluch

otca dieťaťa. Okresný súd Dolný Kubín listom z 23. augusta 2000 okresnému súdu oznámil, že dožiadanie postupuje z dôvodu miestnej príslušnosti Okresnému súdu Námestovo.

Okresný súd požiadal listom z 18. októbra 2000 Okresný súd Námestovo o oznámenie, v akom stave sa nachádza realizácia jeho dožiadania o výsluch otca dieťaťa. Okresný súd Námestovo listom zo 14. novembra 2000 okresnému súdu oznámil, že otcovi dieťaťa sa nepodarilo prostredníctvom pošty doručiť predvolanie na výsluch nariadený na 16. október 2000. Nový termín výsluchu bol stanovený na 27. november 2000 a predvolanie sa doručuje prostredníctvom orgánov Policajného zboru.

Zápisnica o výsluchu otca maloletého dieťaťa bola okresnému súdu doručená 4. decembra 2000.

Okresný súd 5. januára 2000 vyzval zamestnávateľa otca dieťaťa na oznámenie výšky príjmov otca a nariadil vo veci pojednávanie na 1. február 2001.

Na pojednávanie 1. februára 2001 sa nedostavil otec sťažovateľky M. Š. (predvolanie prevzal 18. januára 2001) ani zástupca ustanoveného opatrovníka (okresný úrad prevzal predvolanie 16. januára 2001). Bývalý zamestnávateľ otca dieťaťa predložil okresným súdom žiadané podklady o výške príjmov otca až v deň pojednávania. Pojednávanie bolo z uvedených dôvodov odročené na neurčito.

Zákonný sudca nariadil 5. marca 2001 pojednávanie vo veci na 27. marec 2001. Pojednávanie bolo 27. marca 2001 odročené na neurčito pre neúčast' otca (doručenie predvolania nebolo vykázané).

Zákonný sudca nariadil 30. augusta 2001 pojednávanie vo veci na 27. september 2001. Pojednávanie bolo 27. septembra 2001 odročené na neurčito pre neúčast' otca (doručenie predvolania nebolo vykázané).

Okresný súd listom zo 7. januára 2002 vyzval sťažovateľku J. J. (matku dieťaťa), aby

oznámila súdu informácie o pobyte a o zamestnávateľovi otca dieťaťa (pokiaľ nimi disponuje), informácie o prebiehajúcom trestnom stíhaní otca pre zanedbanie povinnej výživy (na základe oznámenia matky dieťaťa) a prípadnú zmenu, pokiaľ ide o jej príjmy, resp. hľadanie zamestnania. Otca dieťaťa vyzval na predloženie rozsudkov ohľadne vyživovacej povinnosti k ďalším dvom deťom a oznámenie zamestnávateľa (resp. zamestnávateľov od novembra 2001). Okresný súd vyzval taktiež príslušný úrad práce na oznámenie relevantných údajov o otcovi dieťaťa.

Okresný úrad práce N. reagoval listom doručeným okresnému súdu 28. januára 2002. Sťažovateľka J. J. reagovala podaním doručeným okresnému súdu 1. februára 2002.

Zákonný sudca nariadil 11. marca 2002 pojednávanie vo veci na 30. apríl 2002. Na pojednávanie 30. apríla 2002 sa nedostavil otec sťažovateľky M. Š. (predvolanie prevzal 8. apríla 2002) ani zástupca ustanoveného opatrovníka (okresný úrad prevzal predvolanie 5. apríla 2002). Pojednávanie bolo odročené na neurčito.

Podaním z 13. januára 2003 doručeným okresnému súdu 15. januára 2003 žiadala sťažovateľka J. J. (matka dieťaťa) o urýchlenie konania. Zároveň okresnému súdu oznámila názov a adresu subjektu, ktorý by podľa jej informácií mohol poskytovať otcovi dieťaťa mzdu, príp. inú odmenu za prácu.

Listom z 24. marca 2003 požiadal okresný súd o výsluch otca dieťaťa Okresný súd Námestovo. Zároveň požiadal o relevantné informácie o otcovi dieťaťa Okresný úrad v N., odbor sociálnych vecí, ako aj Okresný úrad práce N.

Okresný úrad práce N. reagoval listom doručeným okresnému súdu 25. apríla 2003. Okresný úrad v N., odbor sociálnych vecí, reagoval listom doručeným okresnému súdu 29. apríla 2003.

Zápisnica o výsluchu otca dieťaťa bola okresnému súdu doručená 9. júna 2003. Výzvami z 8. júla 2003 zabezpečoval okresný súd podklady o príjmových pomeroch

rodičov dieťaťa. Časť podkladov bola okresnému súdu doručená v júli a v septembri 2003. Na doplnenie podkladov vyzval okresný súd otca dieťaťa a spoločnosť, s ktorou spolupracoval ako sprostredkovateľ, ďalšou výzvou z 3. októbra 2003. Odpoveď bola okresnému súdu doručená 17. októbra 2003.

Podľa úradného záznamu z 8. januára 2004 bol spis v predmetnej veci v období od 10. decembra 2003 do 8. januára 2004 „... pripojený pri civilnom spise Okresného súdu v Žiline 14 C 724/2000“.

Na základe pokynu zákonného sudcu z 9. februára 2004 vyzval okresný súd otca dieťaťa opäť na doplnenie podkladov o jeho zamestnávateľoch a príjmoch. Výzvu okresný súd opakoval (pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty) 9. júla 2004. Medzitým sa v apríli 2004 a máji 2004 neúspešne pokúsil doručiť výzvu na predloženie podkladov o príjmoch otca dieťaťa jednému z jeho bývalých zamestnávateľov.

Dňa 9. júla 2004 žiadal okresný súd predloženie podkladov o príjmoch otca dieťaťa aj Daňový úrad N., spoločnosť C., a. s. Predloženie podkladov o príjmoch matky - sťažovateľky J. J. žiadal okresný súd 9. júla 2004 od spoločnosti C, a. s.

Spoločnosť C., a. s., reagovala listom doručeným okresnému súdu 26. júla 2004. Odpoveď Daňového úradu N. bola okresnému súdu doručená 3. augusta 2004. Predloženie podkladov o príjmoch matky od spoločnosti C., a. s., ako aj odpoveď otca dieťaťa na výzvu z 9. júla 2004 okresný súd urgoval 23. augusta 2004. Podklady o príjmoch matky od spoločnosti C., a. s., boli okresnému súdu predložené v prvej polovici novembra 2004.

Zákonný sudca nariadil 2. augusta 2005 pojednávanie vo veci na 15. november 2005. Zároveň uložil vyzvať Daňový úrad N. a zamestnávateľov oboch rodičov na predloženie aktuálnych podkladov o ich príjmoch. Na pojednávaní konanom 15. novembra 2005, na ktoré sa nedostavil otec sťažovateľky M. Š., boli vypočuté obe sťažovateľky. Pojednávanie bolo odročené na 5. január 2006. Na pojednávaní konanom 5. januára 2006 vyhlásil okresný súd rozsudok vo veci samej. Písomné vyhotovenie rozsudku okresného súdu č. k.

15 Nc 59/2000-134 z 5. januára 2006 bolo účastníkom konania zasielané 3. februára 2006 a 7. marca 2006 bola na rozsudku okresným súdom vyznačená právoplatnosť k 28. februáru 2006.

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.“

Podľa ustanovenia čl. 38 ods. 2 prvej vety listiny: „Každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.“

Ústavný súd už v rámci svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 38 ods. 2 listiny nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. III. ÚS 28/03).

Povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietáhov v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky garantovať účastníkom súdneho konania právo na prerokovanie ich veci v primeranej dobe (v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (obdobne napr. III. ÚS 111/04, III. ÚS 347/04, III. ÚS 11/05).

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 38 ods. 2 listiny skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd.

2. Predmetom posúdenia zo strany ústavného súdu je konanie o výživnom, ktoré začalo ešte v dobe maloletosti sťažovateľky M. Š. na základe návrhu jej matky – sťažovateľky J. J.

Ústavný súd už v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou konštatoval, že právne veci tohto typu nemožno v zásade považovať za právne či skutkovo zložité (napr. IV. ÚS 63/02, III. ÚS 113/03, III. ÚS 9/04). Právnu ani skutkovú zložitost' veci okresný súd nenamietol. Ústavný súd taktiež nezistil (aj napriek zmene právnej úpravy - § 118 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov) otázku osobitného právneho významu, ktorá by mala byť v posudzovanom konaní riešená, či skutočnosti svedčiace o osobitnej skutkovej zložitosti danej veci.

Predmetom konania v posudzovanej veci však bolo riešenie vzťahov medzi rodičmi a deťmi, čo od okresného súdu vyžadovalo, vzhľadom na všeobecnú citlivosť týchto vzťahov, zvýšenú starostlivosť o plynulý a ničím nerušený priebeh konania za súčinnosti všetkých účastníkov konania, predovšetkým rodičov maloletých detí. Z tohto aspektu ústavný súd konštatuje, že okresný súd vo svojom postupe nezohľadnil v dostatočnej miere závažnosť predmetu konania pre sťažovateľky. Svedčí o tom neprimeraná dĺžka doby uplynutej od podania návrhu na zvýšenie výživného do rozhodnutia okresného súdu vo veci samej (takmer šesť rokov).

3. V správaní sťažovateľiek ako účastníčok konania pritom ústavný súd nezistil žiadnu závažnú skutočnosť, ktorá by mala byť zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom. Predovšetkým sťažovateľka J. J. (matka dieťaťa) vystupovala v konaní aktívne,

zúčastňovala sa na nariadených pojednávaniach a aj z vlastnej iniciatívy oznamovala okresnému súdu informácie relevantné pre ďalší postup v konaní.

4. Ústavný súd preto skúmal existenciu namietaných zbytočných prietáhov v označenom konaní aj použitím ďalšieho kritéria, ktorým bol postup okresného súdu konajúceho v predmetnej veci.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) len čo konanie začalo, musí v ňom súd postupovať i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Postup okresného súdu v posudzovanom konaní nesmeroval efektívne a účinne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania. Jeho postup nepochybne sťažovala procesná nedisciplinovanosť otca, ktorý sa opakovane nedostavoval na pojednávania. Vzhľadom na predmet a povahu posudzovaného konania s prihliadnutím na povinnosť okresného súdu vyplývajúcu mu z § 100 ods. 1 OSP však bolo nielen jeho právom, ale aj povinnosťou účinne využiť všetky dostupné oprávnenia v zmysle Občianskeho súdneho poriadku na zabezpečenie súčinnosti účastníkov konania v záujme čo najrýchlejšieho prejednaná a rozhodnutia veci. Okresný súd nepostupoval pri uplatňovaní svojich oprávnení, predovšetkým pokiaľ ide o možnosť predvedenia podľa § 52 OSP a uplatnenia poriadkových opatrení podľa § 53 OSP, dostatočne razantne a efektívne na zabezpečenie súčinnosti otca dieťaťa (možnosti podľa § 52 a § 53 OSP okresný súd nevyužil), čo následne znížilo efektívnosť procesného postupu okresného súdu pri zabezpečovaní dôkazných prostriedkov potrebou opakovane zabezpečovať aktualizované podklady o výške príjmov rodičov dieťaťa v dôsledku plynutia času.

Za neefektívny v tomto zmysle považoval ústavný súd postup okresného súdu v posudzovanom konaní najmä v období od 1. februára 2001 (keď sa otec dieťaťa opakovane napriek riadnemu predvolaniu bez ospravedlnenia nedostavil na pojednávanie pred okresným súdom, pričom vzhľadom na spôsob, akým bolo vybavené predchádzajúce dožiadanie okresného súdu ohľadne jeho výsluchu Okresným súdom Námestovo, bolo

nanajvýš pravdepodobné, že zo strany otca ide o procesnú nedisciplinovanosť, resp. pokus predĺžovať konanie), do 7. januára 2002, keď okresný súd zabezpečoval podklady potrebné pre rozhodnutie vo veci. Počas uvedeného obdobia (cca jedenásť mesiacov) bolo vo veci dvakrát nariadené pojednávanie (na 27. marec 2001 a na 27. september 2001), ktoré však bolo odročené pre neúčast' otca dieťaťa, pričom okresný súd nerealizoval žiadne iné procesné úkony, ktoré by zásadnejším spôsobom smerovali k meritórnemu rozhodnutiu veci.

Pokiaľ ide o ďalší priebeh posudzovaného konania, ústavný súd zistil dlhšie obdobia nečinnosti, ktoré nemožno akceptovať, resp. ospravedlniť právne relevantným dôvodom. Ide o obdobie od 30. apríla 2002, keď bolo vo veci opäť odročené pojednávanie pre neúčast' otca dieťaťa, do 24. marca 2003, keď okresný súd v konaní druhýkrát požiadal Okresný súd Námestovo o výsluch otca dieťaťa (takmer jedenásť mesiacov), a obdobie od konca novembra 2004, keď boli okresnému súdu doručené podklady na základe jeho výziev z júla a augusta 2004, do 2. augusta 2005, keď zákonný sudca nariadil pojednávanie vo veci na 15. november 2005 (viac ako osem mesiacov).

Uvedené nedostatky v postupe okresného súdu spolu s označenými obdobiami jeho nečinnosti boli hlavnou príčinou súčasného stavu, keď posudzované konanie o návrhu sťažovateľky J. J. na úpravu vyživovacej povinnosti (z marca 2000) trvalo do rozhodnutia súdu prvého stupňa vo veci takmer šesť rokov.

Ústavný súd preto, berúc do úvahy predovšetkým závažnosť predmetu konania pre sťažovateľky a v tejto súvislosti neprimeranosť dĺžky posudzovaného konania a prihliadajúc na označené obdobia neefektívnej činnosti alebo nečinnosti okresného súdu v uvedenej veci (spolu tridsať mesiacov), dospel k záveru, že základné právo sťažovateľiek na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietáhov bolo porušené (bod 1 výroku nálezu).

5. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Sťažovateľky sa v sťažnosti domáhali, aby ústavný súd na základe čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez prietáhov a uložil mu povinnosť „... zabezpečiť rozhodnutie v konaní...“.

V čase rozhodovania ústavného súdu o namietanom porušení základného práva sťažovateľiek sa však posudzované konanie nachádza v stave po vynesení rozsudku okresným súdom, ktorý nadobudol právoplatnosť 28. februára 2006. Prípadný výrok ústavného súdu prikazujúci okresnému súdu konať v posudzovanej veci bez prietáhov, prípadne ukladajúci okresnému súdu povinnosť v zmysle návrhu sťažovateľiek by bol preto neadekvátny súčasnému stavu uvedeného konania. Ústavný súd preto sťažnosti v tejto časti nevyhovел (bod 5 výroku nálezu).

6. Sťažovateľky vo svojej sťažnosti žiadali aj o priznanie finančného zadosťučinenia z dôvodu, že v dôsledku zbytočných prietáhov v posudzovanom konaní boli dlhodobo vystavené právnej neistote v pre nich citlivej oblasti.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože porušenie základných práv sťažovateľiek, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred ich porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľkám primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať každej zo sťažovateľiek sumu 50 000 Sk (body 2 a 3 výroku nálezu). Priznaná suma finančného zadosťučinenia zohľadňuje podľa názoru ústavného súdu nemajetkovú ujmu sťažovateľiek v označenom konaní. Pri posúdení intenzity tejto nemajetkovej ujmy prihliadal ústavný súd na závažnosť predmetu konania pre sťažovateľky (výživné pre maloleté dieťa), na celkovú dobu predmetného konania (takmer šesť rokov) a na dĺžku zistených období poznačených zbytočnými prietahmi, za ktoré nesie zodpovednosť okresný súd (dva a pol roka).

Vo zvyšnej časti ústavný súd návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia nevyhovел (bod 5 výroku nálezu).

7. Sťažovateľky prostredníctvom svojej právnej zástupkyne žiadali priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia v uvedenom konaní, ktorých výšku vyčíslila ich právna zástupkyňa sumou 8 330 Sk (za dva úkony právnej služby realizované v roku 2005 – prevzatie a prípravu právneho zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu).

Ústavný súd pri rozhodovaní o požadovanej náhrade trov vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Pri stanovení výšky priznanej náhrady trov právneho zastúpenia sťažovateľiek vychádzal ústavný súd z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 13 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a), c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 1 a 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) s tým, že predmet konania pred ústavným súdom o sťažnosti v zmysle čl. 127 ústavy je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadosťučinením alebo s hodnotou predmetu sporu, o ktorom sa koná pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 129/03, III. ÚS 11/05).

Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2005 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 2 501 Sk a hodnota režijného paušálu 150 Sk.

V súlade s uvedenými ustanoveniami vyhlášky č. 655/2004 Z. z. mohli sťažovateľky požadovať náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2005 pre dvoch klientov (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, písomné podanie vo veci – sťažnosť) advokátkou, ktorá je platiteľkou dane z pridanej hodnoty, teda $[4 \times (2\,501 \text{ Sk} - 20\%) + 4 \times 150 \text{ Sk}] + 19\% \text{ DPH}$.

Ústavný súd dospel k záveru, že uplatnená náhrada trov konania z hľadiska výšky trov právneho zastúpenia neodporuje platným právnym predpisom, preto v súlade s ustanovením § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde priznal náhradu trov právneho zastúpenia v celej výške uplatnenej právnou zástupkyňou sťažovateľiek (bod 4 výroku nálezu).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2006